

Omzendbrief met betrekking tot het handelsdocument voor dierlijke bijproducten niet bestemd voor menselijke consumptie in België: vormvereisten – model

Referentie	PCCB/SI/1849964	Datum	27/03/2026
Huidige versie	1.0	Van toepassing vanaf	Datum publicatie
Trefwoorden	Dierlijke bijproducten niet bestemd voor menselijke consumptie, handelsdocument		

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Veldeman, Audrey, Attaché	Beullens, Katrien, directeur-generaal a.i.

Iedere Belgische bevoegde autoriteit, vermeld in deze omzendbrief, is verantwoordelijk voor de correctheid van de inhoud van de onderwerpen die onder haar bevoegdheden vallen.

1 Doel

Deze omzendbrief heeft tot doel de vormvereisten van het in Verordening (EG) nr. 1069/2009 bedoelde handelsdocument te verduidelijken. De andere vereisten wat identificatie en traceerbaarheid betreft, worden niet behandeld in dit document.

2 Toepassingsgebied

Deze omzendbrief is van toepassing op het transport van dierlijke bijproducten niet bestemd voor menselijke consumptie binnen België en het intracommunautair vervoer van deze producten van en naar België.

3 Referenties

3.1 Wetgeving

Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 (verordening dierlijke bijproducten)

Verordening (EU) nr. 142/2011 van de Commissie van 25 februari 2011 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot uitvoering van Richtlijn 97/78/EG van de Raad wat betreft bepaalde monsters en producten die vrijgesteld zijn van veterinaire controles aan de grens krachtens die richtlijn

3.2 Andere

De overeenkomst tussen de Federale staat en de Gewesten van 16 januari 2014 inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten.

4 Definities en afkortingen

VO = Verordening

NL = Nederlandse

FR = Franse

EN = Engelse

DE = Duitse

FAVV = Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

FOD = Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

OVAM = Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

DSD = Département du Sol et des Déchets

FAGG = Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten

CMR = Verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg, vrachtbrief

Mest = uitwerpselen en/of urine van landbouwhuisdieren, met uitzondering van gekweekte vissen, met of zonder strooisel

Organische meststoffen en bodemverbeteraars = materiaal van dierlijke oorsprong dat afzonderlijk of in combinatie wordt gebruikt om de voeding van planten en de fysische en chemische eigenschappen en de biologische activiteit van de bodem op peil te houden of te verbeteren; hiertoe kunnen ook mest, niet-gemineraliseerde guano, de inhoud van het maagdarmkanaal, compost en gistingsresiduen behoren

MAD = mestafzetdocument

5 Handelsdocumenten

Tijdens het vervoer moeten de dierlijke bijproducten en de afgeleide producten vergezeld gaan van een handelsdocument of indien vereist een gezondheidscertificaat¹ (bv. in geval van invoer van bepaalde dierlijke bijproducten uit derde landen). In andere gevallen is bovenop het handelsdocument een gezondheidsverklaring¹ vereist (bv. bij intracommunautair vervoer van onverwerkte mest van andere diersoorten dan paardachtigen).

Een handelsdocument of certificaat is niet vereist indien:

- een eindpunt bereikt werd in de productieketen van afgeleide producten overeenkomstig artikel 3 van Verordening (EU) Nr. 142/2011;
- afgeleide producten van categorie 3-materiaal en organische meststoffen en

¹ De vereisten met betrekking tot gezondheidscertificaten en gezondheidsverklaringen kunnen worden teruggevonden in Verordening (EU) nr. 142/2011

bodemverbeteraars binnen dezelfde lidstaat door detailhandelaars worden geleverd aan eindgebruikers die geen exploitant zijn;

- melk, melkproducten en melkderivaten van categorie 3 worden verzameld en teruggezonden naar exploitanten van melkverwerkingsinrichtingen, die erkend zijn overeenkomstig artikel 4 van Verordening (EG) nr. 853/2004, indien die exploitanten producten van met name hun afnemers ontvangen die zij tevoren hadden geleverd;
- mengvoeders als gedefinieerd in artikel 3, lid 2, onder h), van Verordening (EG) nr. 767/2009 die zijn vervaardigd op basis van dierlijke bijproducten of afgeleide producten, in de handel worden gebracht met een verpakking en etikettering overeenkomstig artikel 4 van Verordening (EG) nr. 767/2009.

Het handelsdocument moet ten minste in drievoud worden opgemaakt (een origineel en twee afschriften). Het origineel gaat samen met de zending naar de eindbestemming. De ontvanger moet het bewaren. De producent en de vervoerder bewaren ieder een afschrift. Indien het handelsdocument elektronisch werd opgesteld, moet het uiteraard niet in drievoud opgemaakt worden maar de partijen moeten het wel kunnen voorleggen.

Een (Belgische) bevoegde autoriteit kan toestaan dat op haar grondgebied vervoerde dierlijke bijproducten en afgeleide producten vergezeld gaan van een handelsdocument, in een ander formaat dan het Europees model, op voorwaarde dat een dergelijk handelsdocument de in opmerking f) van punt 6 van Hoofdstuk III van Bijlage VIII van Verordening (EU) nr. 142/2011 bedoelde informatie bevat.

6 Handelsdocumenten voor intracommunautair vervoer

Intracommunautair vervoer houdt het vervoer van België naar andere EU-lidstaten of omgekeerd in.

Voor intracommunautair vervoer naar België dient een handelsdocument, opgesteld overeenkomstig het model in bijlage VIII, hoofdstuk III van VO 142/2011 (verder het Europees handelsdocument genoemd) of een gezondheidscertificaat wanneer dit noodzakelijk is, de dierlijke bijproducten te vergezellen. Alle taalversies van dit Europees handelsdocument worden aanvaard (al verdient de NL-, FR-, EN- of DE-versie de voorkeur).

Voor intracommunautair vervoer vanuit België dient het Europees handelsdocument of een gezondheidscertificaat (in het geval dit noodzakelijk is) de dierlijke bijproducten te vergezellen. Alle taalversies van het Europees handelsdocument worden door de Belgische overheden aanvaard. Opgepast: de overheid van de lidstaat van bestemming kan eventueel een specifieke taalversie eisen, gelieve dit na te gaan om problemen te vermijden.

Materiaal van categorie 1, materiaal van categorie 2 of vleesbeendermeel of dierlijke vetten afgeleid van materiaal van categorie 1 en categorie 2, verwerkte dierlijke eiwitten van categorie 3-materiaal moeten aangemeld en teruggemeld worden in TRACES bij verzending naar andere lidstaten overeenkomstig artikel 48 van Verordening (EG) Nr. 1069/2009. Voor deze zendingen wordt het Europees handelsdocument in TRACES gebruikt.

7 Handelsdocumenten voor vervoer binnen België

7.1 FAVV

Voor welke producten?

Het FAVV is bevoegd voor de volgende producten en kan voor deze producten bijgevolg het model van handelsdocument vastleggen:

- dierlijke bijproducten of afgeleide producten die een bestemming hebben als voeder voor landbouwhuisdieren of gezelschapsdieren;
- afgeleide producten, in casu gesmolten vet, die een bestemming hebben als grondstof voor de oleochemie en waarvan de vetderivaten een bestemming als diervoeding, meststoffen of bodemverbeteraar hebben;
- organische meststoffen en bodemverbeteraars tenzij:
 - deze bestemd zijn voor: compostering, omzetting in biogas of
 - het onverwerkte mest betreft bestemd voor verhandeling of de vervaardiging van meststoffen of bodemverbeteraars uitgaande van onverwerkte mest overeenkomstig artikel 32 van Verordening (EG) nr. 1069/2009.

Welk handelsdocument is verplicht?

Het Europees handelsdocument is niet verplicht, al wordt het wel aangeraden. Er is geen specifiek FAVV-model vastgelegd. Het FAVV aanvaardt elk model van handelsdocument, wat de vorm ook mag zijn, zolang de in Bijlage VIII, hoofdstuk III, punt 6. f) van Verordening (EU) nr. 142/2011 vermelde gegevens duidelijk vermeld zijn op het document. Dit document kan dus de CMR, laadbon of eender welk ander document zijn dat de zending vergezelt.

Elektronische vorm?

Het FAVV staat elektronische vormen toe. De gegevens opgenomen in Bijlage VIII, hoofdstuk III, punt 6. f) van Verordening (EU) nr. 142/2011, moeten tijdens het vervoer altijd voorgelegd kunnen worden.

Taal?

Het handelsdocument moet opgesteld zijn in minstens 1 van de officiële landstalen van België.

7.2 FOD (Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu)

Voor welke producten?

De FOD is bevoegd voor de volgende producten en kan voor deze producten bijgevolg het model van handelsdocument vastleggen:

- dierlijke bijproducten of afgeleide producten die een bestemming hebben als grondstof voor technische producten (bestemd voor buiten de voedselketen: o.a. voor de vervaardiging van leder, technische gelatine, cosmetica, taxidermie, laboreagentia,...);
- dierlijke bijproducten of afgeleide producten die een bestemming hebben als voeder voor dieren in dierentuinen en circusdieren, reptielen en roofvogels, pelsdieren, wilde dieren waarvan het vlees niet voor menselijke consumptie bestemd is, honden in kennels of honden voor de drijfjacht, honden en katten in asielen en maden voor gebruik als visaas;

- dierlijke bijproducten of afgeleide producten die bestemd zijn voor diagnose, onderwijs en onderzoek.

Welk handelsdocument is verplicht?

Het Europees handelsdocument is niet verplicht, al wordt het wel aangeraden. Er is geen specifiek FOD-model vastgelegd. De gegevens uit Bijlage VIII, hoofdstuk III, punt 6. f) van Verordening (EU) nr. 142/2011 moeten duidelijk vermeld zijn op het document.

Voor dierlijke bijproducten of afgeleide producten die bestemd zijn voor diagnose, onderwijs en onderzoek moeten de gegevens vermeld uit Afdeling 1, Hoofdstuk 1, Bijlage VI van Verordening (EU) nr. 142/2011 in het handelsdocument opgenomen worden.

Elektronische vorm?

Elektronisch opgestelde handelsdocumenten worden toegelaten, zolang de vereiste gegevens vermeld worden en de handtekening gevalideerd kan worden.

Taal?

Het handelsdocument moet opgesteld zijn in minstens 1 van de officiële landstalen van België.

7.3 OVAM (Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij)

Voor welke producten?

Dierlijke bijproducten en afgeleide producten, met uitzondering van mest, met bestemming verbranding, meeverbranding, productie van biogas, compost, meststoffen en bodemverbeteraars, verwerking bij een categorie 1-, 2- of 3-verwerkingsbedrijf met oorsprong en/of bestemming in het Vlaams Gewest.

Welk handelsdocument is verplicht?

Het Europees handelsdocument is verplicht.

Er is een uitzondering voorzien voor krenten van dieren. In dat geval volstaat een identificatieformulier met alle gegevens vereist in Bijlage VIII, hoofdstuk III, punt 6. f) van VO nr. 142/2011.

Meer informatie vind je in het besluit van de Vlaamse Regering van 21 juni 2013 betreffende dierlijke bijproducten en afgeleide producten, artikel 12 t.e.m. 15.

Elektronische vorm?

Het handelsdocument of het identificatieformulier voor kadavers, kunnen in elektronische vorm worden gebruikt na voorafgaande goedkeuring door OVAM. De gegevens die deel uitmaken van de verplichte identificatie (zie eerder), moeten tijdens het vervoer altijd voorgelegd kunnen worden aan de toezichthouder.

Taal?

Een Nederlands document is verplicht tenzij het afval afkomstig is van een ander gewest. In dit geval worden modellen in andere landstalen ook aanvaard.

7.4 MESTBANK

Voor welke producten?

(Onverwerkte) mest met oorsprong en/of bestemming in het Vlaams Gewest.

Welk handelsdocument is verplicht?

Het Europees handelsdocument is voor transporten **binnen** Vlaanderen niet verplicht. Het transportdocument dat volgens het Mestdecreet voor dat transport verplicht is, mag als

handelsdocument gebruikt worden.

De algemene regel is dat men voor elk vervoer van dierlijke mest een mestafzetdocument (MAD) moet opmaken. Op die algemene regel zijn er echter een aantal uitzonderingen:

- eigen mest op eigen grond
- transport met een overeenkomst voor burenregeling
- transporten met een klein laadvermogen
- transporten in het kader van een grensboerregeling
- transporten door een erkende verzender

Meer informatie vind je hier: [Mestbank | Vlaamse Landmaatschappij](#).

Elektronische vorm?

Het volstaat om een digitaal transportdocument i.p.v. een papieren document bij te hebben tijdens het transport. Onder een digitaal transportdocument wordt verstaan: 'een digitale versie van het ingediende transportdocument dat goed leesbaar is op een digitale drager (smartphone of tablet), bij voorkeur in pdf-vorm.'

Taal?

Transportdocumenten worden opgesteld in het Nederlands.

7.5 DSD (Département du Sol et des Déchets)

Voor welke producten?

Dierlijke bijproducten en afgeleide producten met bestemming verbranding, meeverbranding, productie van biogas, compost, meststoffen en bodemverbeteraars, verwerking bij een categorie 1-, 2- of 3- verwerkingsbedrijf met oorsprong en/of bestemming in het Waalse Gewest.

Welk handelsdocument is verplicht?

Het model is vastgelegd in het besluit van de erkenning van de operator of van de ophaler. Er wordt aangeraden om het Europees handelsdocument te gebruiken. Een alternatief document wordt alleen aanvaard als het vooraf door DSD werd goedgekeurd.

Elektronische vorm?

Het handelsdocument mag in elektronische vorm worden opgesteld, op voorwaarde dat het toegankelijk en leesbaar is en gedurende de vereiste periode wordt bewaard.

Taal?

Een Frans of Duits document is verplicht tenzij het afval afkomstig is van een ander gewest. In dit geval worden modellen in andere landstalen ook aanvaard.

7.6 LEEFMILIEU BRUSSEL

Voor welke producten?

Dierlijke bijproducten en afgeleide producten met bestemming verbranding, meeverbranding, productie van biogas, compost, meststoffen en bodemverbeteraars, verwerking bij een categorie 1-, 2- of 3- verwerkingsbedrijf met oorsprong en/of bestemming in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Welk handelsdocument is verplicht?

De te gebruiken documenten werden wettelijk vastgelegd in het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 juni 2022 tot wijziging van het besluit van

de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 1 december 2016 betreffende het beheer van afvalstoffen en gelinkte bepalingen.

In het geval van een overbrenging van dierlijke bijproducten geldt het Europees handelsdocument als traceerbaarheidsdocument in de zin van dit besluit. Evenwel, in geval van een overbrenging van keukenafval en etensresten van categorie 3, kan het traceerbaarheidsdocument vereenvoudigd worden. In dat geval gebeurt de afgifte van de afvalstoffen ingezameld bij de eerste afvalproducent door aan de afvalstoffenhouder minstens jaarlijks een traceerbaarheidsdocument te bezorgen dat voldoet aan bovengenoemd Besluit.

Elektronische vorm?

Bij gebruik van een traceerbaarheidsdocument in elektronische vorm, worden dit document en de ondersteunende software voorafgaand goedgekeurd door Leefmilieu Brussel.

Taal?

Een document in het Frans of het Nederlands is noodzakelijk.

7.7 FAGG (Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten)

Voor welke producten?

Het FAGG is bevoegd voor dierlijke bijproducten of afgeleide producten die bestemd zijn voor de vervaardiging en de kwaliteitscontrole van geneesmiddelen of gezondheidsproducten.

Welk handelsdocument is verplicht?

Het EU-model is niet verplicht, al wordt het wel aangeraden. Er is geen specifiek FAGG-model vastgelegd. Het FAGG aanvaardt ieder model van handelsdocument zolang de in Bijlage VIII, hoofdstuk III, punt 6. f) van Verordening (EU) nr. 142/2011 vermelde gegevens duidelijk vermeld zijn op het document.

Elektronische vorm?

Het FAGG staat elektronische vormen toe.

Taal?

Het handelsdocument moet opgesteld zijn in minstens 1 van de officiële landstalen van België.

8 Meer info ?

Voor meer informatie kan u terecht op de websites van de bovenvermelde bevoegde overheden.

9 Bijlagen

- PDF-versie Europees handelsdocument Nederlands
- PDF-versie Europees handelsdocument Frans
- PDF-versie Europees handelsdocument Engels
- PDF-versie Europees handelsdocument Duits

10 Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Reden en omvang van de revisie
1.0	Datum publicatie	Reden: verduidelijking wetgeving dierlijke bijproducten